

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ” – СВИЩОВ

Рецензия

по придобиване на образователната и научна степен “доктор” по докторска програма „Социално управление“

Изготвил рецензията: проф. д-р Анета Денева
проф. д-р в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8. Икономика, Научна специалност: „Икономика и управление (индустрия)”
катедра „Индустириален бизнес и предприемачество”,
СА „Д. А. Ценов”, гр. Свищов

Автор на дисертационния труд: Христо Недялков Николов – докторант към катедра „Мениджмънт“ при СА „Д. А. Ценов” – Свищов, докторска програма „Социално управление“

Тема на дисертационния труд: „Организационно-управленските структури в системите за управление на предприятията от индустрията (на примера на „Алкомет“ АД, гр. Шумен)“

Професионално направление: 3.7. Администрация и управление

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №635/28.06.2024 г. на Ректора на СА.

I. Информация за докторанта

Христо Недялков Николов е докторант към катедра „Мениджмънт“ при СА „Д. А. Ценов”, докторска програма „Социално управление“, считано от септември 2016 г. Той е завършил през 2005 г. бакалавърска специалност „Икономика“ при Шуменски университет „Свети Свети Константин Преславски“. През периода септември 2003 – юли 2005 г. изучава политически мениджмънт в Университет Фридрих Еберт – Германия. Христо Николов е магистър специалност „Държавни и общински финанси“

на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов. Професионалната кариера на докторанта е съставена от множество организационни и мениджърски позиции – Управител на „Титан БКС“ ООД, гр. Шумен – септември 20007 – юли 2016 г.; Финансов директор "Евроимпекс" ООД – 2016 – 2020 г.; Управител "ХТ Индъстрис" ЕООД – 2020 – 2022 г.; Управител "ХТ Индъстрис" ООД – 2022 – 2024 г. В периода 2005 – 2007 г. е Областен координатор Държавна агенция на младежта и спорта. Докторант Христо Недялков Николов е и общински съветник в Община Шумен - 2007 – 2011 г. Владее английски и руски език. Разностранният практически опит на докторанта е предпоставка за неговата висока експертиза в областта на мениджмънта.

II. Общо представяне на дисертационния труд

❖ **Обем:** Дисертационният труд се състои от **231** страници и включва: увод – 3 стр., три глави, изводи, заключение и приложения. Изложението е от 216 страници и в него са включени 30 фигури и 2 таблици.

❖ **Структура:** В предложената разработка са обособени три логически обвързани и сравнително добре балансирани по обем глави. Уводната и заключителната части са оформени съгласно изискванията и изцяло изпълняват своята основна роля. Към всяка една от главите има *формулирани изводи.*

❖ **Литература:** Списъкът на използваната *литература* е от 6 страници. В него са посочени общо 113 източника, от които – 101 на кирилица и 10 на латиница, и 2 статистически интернет адреса.

❖ **Приложенията** са четири и са съставени от 3 анкетни карти и формуляр за управление на документооборота. Те са с обем от 6 страници.

III. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Избраните за изследване проблеми са актуални за стопанската практика. Независимо, че темата за организационно-управленските структури е сравнително добре разработена от научна гледна точка е необходимо да бъдат търсени и обосновани нови подходи за управление и приложение на съвременния мениджмънт. Практиката ясно доказва, че все още недостатъчно в дълбочина се познават и отчитат проблемите относно проектирането и усъвършенстването на организационните структури от една страна, и сложността на разработваните и прилаганите модели на тези структури – от друга.

За **предмет** на изследването са посочени *организационно-управленските структури в системите за управление на „Алкомет“ АД –*

гр. Шумен, а като **обект** - организационно-управленските структури в системите за управление на предприятията от индустрията. Целта на разработката е “на базата на изследване на същността, структурата, предимствата и недостатъците на организационно-управленските структури в системите за управление на предприятията, на постиженията на научните изследвания и на практическия опит, да се разработи и предложи модел на организационна структура, който най-пълно да съответства на спецификата на предприятията от индустрията и в частност на предмета за изследване“. Считам, че тя се нуждае от известно прецизиране. Що се отнася до задачите – те са разграничени на две основни групи: с научно-приложен и приложен характер. Дефинираната цел е успешно постигната посредством изпълнените задачи. Основната изследователска теза, зачитавана в представената за рецензиране разработка е следната: „**качествата, начинът на функциониране и ефективността на системата на индустриалното предприятие зависят от нейната организационна структура.**“

Изложението е *гладко*. Въведените термини са пряко свързани с анализираната проблематика. За осъществяването на изследването е използван **комплекс от подходи и методи**. Приложени са познатите научно-изследователски подходи – системен, системно-структурен и ситуационен, както и методите: ретроспективен анализ, индуктивен и дедуктивен метод, статистически метод и др.

В *увода* се съдържат основните задължителни атрибути, посредством които се представя авторовата идея и се конкретизират начините за нейната реализация.

В *първа глава* са разгледани организационните структури в системите за управление в индустриалните предприятия. Те са представени в два аспекта – теоретичен и практически. Като изходна точка служи виждането, че усъвършенстването на организационните структури в системите за управление е породено от настъпилите промени в обществото, необходимостта от прилагането на съвременни подходи за управление, адекватни на новите социално-икономически условия за развитие и нарастването на ролята и ускоряване развитието на управленската наука. Представени са основните видове системи и техните характеристики. Акцентът е върху организационните структури, предимства, недостатъци, принципи на изграждане и степен на приложимост в индустриалните предприятия.

Във *втора глава* е извършен анализ и са дискутирани основните направления за развитие на системите за управление и организационните структури на индустриалните предприятия – на примера на „Алкомет“ АД. За целта са разгледани най-съществените характеристики на водената у нас индустриална политика след 1989 г. и са изведени основните проблеми и насоки за ускорено развитие. Представени са основните направления на дейността на „Алкомет“ АД, гр. Шумен за периода 2020 - 2021 г. и е осъществен анализ на прилаганата в него система за управление, както и на изградената организационна структура. Формулирана е обща оценка на организационната структура в изследваното предприятие, базирана на нейните типови йерархически характеристики. Това е позволило разграничаването на основните направления за развитие и усъвършенстване на системите за управление и на организационните структури – по примера на фирма „Алкомет“ АД.

В *трета глава* са представени ключовите теоретически и методически проблеми за изследване, анализ, проектиране и усъвършенстване на системите за управление и на организационните структури на индустриалните предприятия. Изведени са основните направления и принципи за развитие на системата за управление и организационно реструктуриране на „Алкомет“ АД. На тази база са формулирани и основни направления за изследване и усъвършенстване на организационните структури на индустриалните предприятия

Заключението придава завършеност на разработката и откроява постигнатите резултати.

Дисертацията се отличава със стегнат и гладък изказ, добро познаване и правилно прилагане на научния апарат, способност за анализ и синтез.

Литературните източници са цитирани коректно, като е спазен утвърдения стил на позоваване.

Авторефератът в обем от 48 страници отразява адекватно структурата и съдържанието на дисертационния труд. По своята форма и съдържание той напълно съответства на изискванията за неговото разработване.

IV. Научни и научно-приложни приноси

Научните и научно-приложните приноси на дисертационния труд могат да бъдат търсени в следните насоки:

1. На базата на извършена систематизация и аналитичен преглед на съществуващите концепции за същността и особеностите на

организационно-управленските структури е формулирана авторова концепция за организационната структура на индустриалното предприятие и са изведени характеристиките, предимствата и недостатъците, както и методологичните проблеми на видовете организационни структури.

2. Въз основа на анализ на концептуалните виждания и изследвания в областта на управлението на индустриалните предприятия са очертани основните елементи на модел на системата за управление на тези предприятия.
3. Проведеното емпирично изследване на организационната структура на „Алкомет“ АД е позволило извеждането на ключови управленски проблеми на индустриалните предприятия и формулирането на препоръки за тяхното организационно реструктуриране.
4. Дадени са предложения относно разработването на пакет от основни документи, отразяващи съдържанието, равнищата и реда на вземане, изпълнение и контрол на управленските решения, валиден за предприятията от индустриалния сектор.

V. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд

Представената за рецензиране разработка съдържа редица **достойнства**:

1. Проучена е достатъчна по обем литература по изследваната проблематика, която е използвана като база за извършването на аналитичен анализ на основните теоретични постановки и подходи за изследване на организационните структури.
2. Извършено е самостоятелно емпирично проучване на организационните структури, посредством което са разкрити и систематизирани част от основните проблеми при проектирането и изграждането на тези структури в предприятията от индустриалния сектор.
3. Изследвани са факторите, с които трябва да бъдат съобразени моделите за промяна на организационната структура, и е предложен модел на система за управление на индустриалните предприятия с обособени елементи с разнороден характер.
4. Обоснована е необходимостта от разработване на пакет от основните документи (образци на формуляри), които да отразяват съдържанието, равнищата и реда на вземане, изпълнение и контрол на управленските решения.

Основните **критични бележки и препоръки** се свеждат до:

1. Необходимо е прецизиране на наименованията на отделните части на дисертацията, за да се постигне по-пълно съответствие с тяхното съдържание.
2. При разглеждането на методологията се набляга на използваните техники и методи за анализ, а на практика липсва цялостното представяне на методологията на изследването.
3. Индустриалното производство е представено доста фрагментарно. Част от информацията е остаряла. Липсват нейните източници. Освен това никъде не се споменава за ролята на Индустрия 4.0 и 5.0 , която е твърде съществена и видна на настоящия етап.

Направените бележки и препоръки не засягат концептуалните основи и не намаляват изследователските достойнства на представената разработка.

VI. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Приложените публикации по дисертацията са 3, като 1 от тях е статия в издание, налично в Националния референтен списък, а 2 са доклади, изнесени на научно-практически национални и международни конференции в периода 2021-2022 г. Те изцяло третираат проблеми, свързани пряко с дисертационния труд или са резултати от направени теоретико-практически изследвания в сферата на дисертацията. Съгласно националните и вътрешно университетските наукометрични показатели докторантът покрива напълно изискванията за публикациите. Общият сбор на точките е 30 при минимално изискуеми 30.

Въпрос към докторанта:

Кои са основните ограничения при изграждането на организационните структури на предприятията от индустриалния сектор?

VII. Заключение

Рецензията ми е **положителна**.

Дисертационният труд на **Христо Недялков Николов**, докторант към катедра „Мениджмънт“ на СА „Д. А. Ценов“ - Свищов, докторска програма „Социално управление“ на тема „Организационно-управленските структури в системите за управление на предприятията от индустрията (на примера на „Алкомет“ АД, гр. Шумен)“ представлява задълбочено самостоятелно изследване по актуален както за теорията, така и за стопанската практика проблем – организационно-управленските структури.

Той отговаря на действащите изисквания и критерии за присъждане на образователната и научна степен „доктор”.

Това ми дава основание за категорична положителна оценка и с пълна убеденост препоръчвам на **почитаемото Научно жури да присъди на докторант Христо Недялков Николов** образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Социално управление“.

Свищов, 20. 07. 2024 г.

Рецензент:

(проф. д-р Анета Денева)